

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
26/1880-

Dato
17. april 2026

Representantforslag nr 273 S 2025-2026 om å sikre fullføring og kvalitet i videregående opplæring Anmodning om kommentar

Jeg viser til brev fra Stortingets utdannings- og forskningskomité der det bes om min vurdering av representantforslag 273 (2025-202) fra stortingsrepresentantene Abid Raja, Grunde Almeland, Guri Melby, om å sikre fullføring og kvalitet i videregående opplæring

Regjeringen har som mål å skape en videregående opplæring der enda flere fullfører og blir kvalifisert for arbeid, utdanning og samfunnsliv.

Heldigvis peker pilene i riktig retning. De siste ti årene har andelen som fullfører videregående opplæring økt med 10 prosentpoeng. Blant elevene som begynte på det første året i videregående opplæring i 2018, fullførte 82 prosent med studie- eller yrkeskompetanse. 91 prosent av elevene som startet på studieforbereidende utdanningsprogrammer fullførte innen fem år, og rundt 71 prosent blant yrkesfagelevne.

Nye og utvidede rettigheter i ny opplæringslov og økt fleksibilitet for elever, lærlinger og lærekandidater i videregående opplæring er viktige tiltak for både å øke kvaliteten i videregående opplæring, og å øke gjennomføringen, men det er ikke tilstrekkelig. Derfor har jeg også gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å gjennomgå fag- og timefordelingen med sikte på blant annet økt bedre læring, relevans og mulighet til fordypning. Dette oppdraget følges opp gjennom det pågående arbeidet med å utvikle nye rammer for innhold og struktur som omtales nedenfor under punkt 6.

I tillegg vil jeg også trekke fram at vi videreutvikler og forbedrer lærekandidatordningen. Utdanningsdirektoratet har basert på et omfattende arbeid med brukerorganisasjoner,

fylkeskommuner og andre relevante aktører utarbeidet og publisert nytt veiledningsmateriell om lære kandidatordningen. Tidligere var det uklart om de med stort hjelpebehov inngikk i målgruppen til ordningen. Nå slås det fast at målgruppen favner et stort mangfold, inkludert personer med ulike funksjonsnedsettelse, som har variert behov for tilrettelegging og at opplæringen tilpasses individuelt ut fra den enkeltes behov. Det presiseres også at lære kandidater vil fortsatt ha rett til å oppnå studie- eller yrkeskompetanse etter avlagt kompetanseprøve. Lære kandidatordningen *kan* dermed utgjøre et steg på veien mot fag- eller svennebrev.

Under følger kommentarer til representantenes forslag.

1. Stortinget ber regjeringen legge frem en finansieringsplan for sikring av fullføringsreformens intensjon om å få flest mulig elever gjennom et utdanningsløp som kvalifiserer for videre studier eller arbeidsliv.

Regjeringen har som mål at flere skal fullføre videregående opplæring, og siden 2020 er det bevilget betydelige øremerkede midler til fylkeskommunene for å legge til rette for fullføringsretten i videregående opplæring. Dette var midler som hadde som formål å gi fylkeskommunene mulighet til å bruke tid for å tilrettelegge for innføringen av fullføringsretten. Dette inkluderer både tilskudd til fylkeskommunene i årene før fullføringsreformen, samt finansiering av nye rettigheter som kom med opplæringsloven som trådte i kraft 1. august 2024.

I årene 2021 til 2024 ble det bevilget om lag 300 mill. kroner årlig over Kunnskapsdepartementets budsjett til disse formålene. Da fullføringsretten ble iverksatt ble finansieringen beholdt som et øremerket tilskudd i 2025 og utgjorde 320 mill. kroner. I 2026 er tilskuddet videreført og innlemmet som en varig økning i rammefinansieringen til fylkeskommunene.

I tillegg har flere andre sentrale tiltak i Meld. St. 21 (2020-2021) Fullføringsreformen blitt innlemmet i og økt rammetilskuddet til fylkeskommunene. Dette gjelder blant annet 189 mill. kroner til retten til yrkesfaglig rekvalifisering, samt tilskuddet til formidling og kvalifisering til flere læreplasser i fag- og yrkesopplæringen på 466 mill. kroner som også støtter opp om reformen.

Bakgrunnen for den økte finansieringen av fullføringsretten var at det ble lagt til grunn at flere ville benytte seg av en utvidet rett til videregående opplæring. Estimaten ble beregnet med utgangspunkt i hele elevbefolkningen, uansett behov.

Jeg mener fullføringsretten er finansiert i tråd med de antatte kostnadene da Stortinget

vedtok ny opplæringslov og i tråd med vanlig praksis ved innføring av nye rettigheter og plikter for kommunesektoren.

2. Stortinget ber regjeringen avklare hvordan gruppen som ikke er aktuelle for generell studiekompetanse, fagbrev eller lære kandidatordning, kan sikres et helhetlig opplæringsløp, der det legges til rette for et samarbeid mellom kommune og fylkeskommune som er formålstjenlig utfra elevens beste.

I den nye opplæringsloven er retten til videregående opplæring ikke tidsbegrenset, men gjelder helt til den enkelte har oppnådd studie- eller yrkeskompetanse. Retten gjelder alle i videregående opplæring, og dette har vært kjent siden 2019 da

Kunnskapsdepartementet innledet en dialog med fylkeskommunene om en mulig utvidet rett til videregående opplæring. Selv om retten gjelder for alle i videregående opplæring, er ikke intensjonen at alle nødvendigvis skal ta opplæring frem til studie- eller yrkeskompetanse, men at elevene følger et opplæringsløp som er tilpasset deres forutsetninger og behov og som er i tråd med hva som er realistisk for den enkelte. Dette er imidlertid fylkeskommunen i utgangspunktet kompensert for, se svaret mitt på spørsmål 1. Jeg er likevel klar over at også gruppen elever med store tilretteleggingsbehov kan utgjøre en større kostnad for fylkeskommunen, særlig hvis disse elevene får opplæring over mange år. Vi varslet i lovens forarbeider, Prop 57 L (2022-2023), at vi ville følge med på hvordan de nye reglene virker og eventuelt vurdere endringer ved behov. Inntrykket mitt er at de nye reglene er forstått i fylkeskommunene, men at det er behov for mer kunnskap om de administrative og økonomiske konsekvensene, særlig for elevgruppen med store tilretteleggingsbehov. Mitt departement har derfor satt ned en arbeidsgruppe sammen med KS og fylkeskommunene for å se nærmere på dette med mål om å få et bedre og mer omforent kunnskapsgrunnlag som utgangspunkt for videre arbeid.

3. Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til hvordan videregående opplæring kan bli mer modulbasert for alle, slik at elever får anledning til å konsentrere seg om færre fag om gangen og få en mer fleksibel vei til fullført videregående opplæring.

Det å samle opplæringen over en kortere periode kaller vi gjerne periodisering eller «plogging». Dette er mulig også i dag, innenfor dagens fag – og timefordeling, i fag med lokalt gitt eksamen. Dette betyr at elevene får det fastsatte timetallet etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet i fagene, men over en kortere periode. Eleven skal ha det fastsatte timetallet etter læreplanverket, vurdering og følge trekkordningen til eksamen. Det er skoleeiers ansvar å sikre at periodisering er innenfor lovens og forskriftenes rammer.

Dersom det lokalt vurderes at periodisering er noe som passer for elevene og det er praktisk gjennomførbart for skolene, kan dette være et nyttig verktøy for å tilrettelegge for mer fordypning og relevans.

Forslagsstillerne etterlyser hvordan videregående opplæring kan bli mer modulbasert for alle. Samtidig med innføring av ny opplæringslov med nye og utvidede rettigheter for voksne, ble det også innført modulisert opplæring som hovedmodell for opplæring for voksne. Det gjelder både i opplæring på nivået under videregående, i utvalgte lærefag og i opplæring som er en kombinasjon av de to nivåene. Hensikten er å kunne tilby en mer fleksibel og effektiv opplæring som kan bygge videre på den kompetansen den voksne har fra tidligere, å enklere kunne gi en tilpasning eller avkortning med utgangspunkt i realkompetanse og ønsket sluttkompetanse, samt å på en bedre måte kunne tilpasse opplæringen til en voksens livs- og arbeidssituasjon. Pt. er det fastsatt moduliserte læreplaner i 16 lærefag.,

Det foreligger ingen planer om å modulbasere den generelle opplæringen for ungdom utover muligheten for plogging/periodisering som beskrevet over. Ungdommer har som oftest ikke den samme realkompetansen som voksne og dermed ikke behov for den samme avkortningen eller tilpasning til tidligere opparbeidet kompetanse. I tillegg har de som oftest en annen livssituasjon, og ikke samme behovet for tilpasning av eller fleksibilitet i opplæringsløpet.

4. Stortinget ber regjeringen bidra til at alle skoler har tilgang på låste nettlesere i undervisning så vel som i vurderingssituasjoner.

Jeg viser til Prop. 1 S (2025-2026), Innst. 12 S (2025-2026), Vedtak 260, der Stortinget allerede har bedt regjeringen utrede behovet for en nasjonal ordning for å gjøre låste nettlesere tilgjengelig for alle skoler for bruk i undervisning som jeg er i gang med å følge opp. Det er viktig at læreren har mulighet til å legge opp undervisning og vurderingssituasjoner på en måte som legger opp til best mulig læring.

5. Stortinget ber regjeringen gi lærere rett til og reell tilgang på etter- og videreutdanning, gitt oppfylling av aktuelle kriterier.

Regjeringen bruker nærmere 2,8 milliarder kroner på kompetanseutvikling for ansatte i barnehage og skole, og jeg oppfordrer alle kommuner og fylkeskommuner til å prioritere og bruke disse ordningene for sine ansatte. Det helhetlige systemet for kompetanse- og karriereutvikling som regjeringen nylig har innført skal støtte kommunene, fylkeskommunene og private eiere i å sikre at de ansatte i barnehage og skole har tilstrekkelig kompetanse til å gi alle barn og elever et opplæringstilbud som gir god mestring og læring. Det nye systemet åpner for at flere yrkesgrupper kan få videreutdanning. Det er kommunene og fylkeskommunene som må vurdere hvilke lokale kompetansebehov de har sammen med tillitsvalgte og ansatte i skolen, og kompetansetiltakene skal innrettes etter dette behovet. En lovfesting av rett til og tilgang på etter- og videreutdanning for lærere vil innebære en sterkere statlig styring av kommunesektoren og gi mindre handlingsrom til å vurdere lokale kompetansebehov.

6. Stortinget ber regjeringen sikre framgang og prioritering av arbeidet med fag- og timefordelingen mellom fellesfag og programfag, med den hensikt å gi elevene økt

mulighet for fordypning, sterkere motivasjon for læring og bedre forutsetninger som student eller lærling

Det er et mål for regjeringen at alle skal fullføre videregående opplæring, og at de med det skal være kvalifisert for videre utdanning og arbeid. Samfunnsutviklingen og nye krav til framtidens kompetanse gjør at vi må tenke nytt rundt strukturen og innholdet i studieforberedende opplæring. Derfor har jeg også gitt Utdanningsdirektoratet i oppdrag å gjennomgå fag- og timefordelingen i videregående opplæring.

Formålet med gjennomgangen er å etablere en ny fag- og timefordeling som i større grad enn i dag legger til rette for økt fordypning, relevans og retning gjennom videregående. Flere skal bli bedre studieforberedt og kvalifisert til videre utdanning og arbeid. Arbeidet med nye rammer for innhold og struktur er omfattende og behandler mange og komplekse problemstillinger og involverer mange aktører. Direktoratet har gjennomført besøk på skoler i alle fylker i 2025 og avholdt en rekke dialogkonferanser, inkludert med universitets- og høyskolesektoren. Før sommeren 2026 vil direktoratet åpne en skriftlig innspillsrunde om arbeidet. Råd for studieforberedende utdanningsprogram og Samarbeidsrådet for yrkesopplæring involveres også.

Norsk videregående opplæring har mange lyspunkter: Kvaliteten er god og fullføringstallene øker stadig. Samtidig er det behov for å gjøre fag- og timefordelingen bedre tilpasset samfunnsutviklingen og kompetansebehov i arbeidsliv og høyere utdanning. Dette skal gjøres blant annet i lys av nytt kunnskapsgrunnlag om videregående opplæring.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur